

Millaista elävää perintöä Suomessa tai muissa Euroopan maissa on?

Miten muiden maiden perinteet näkyvät Suomessa?

Mitkä perinteet ovat yhteisiä?

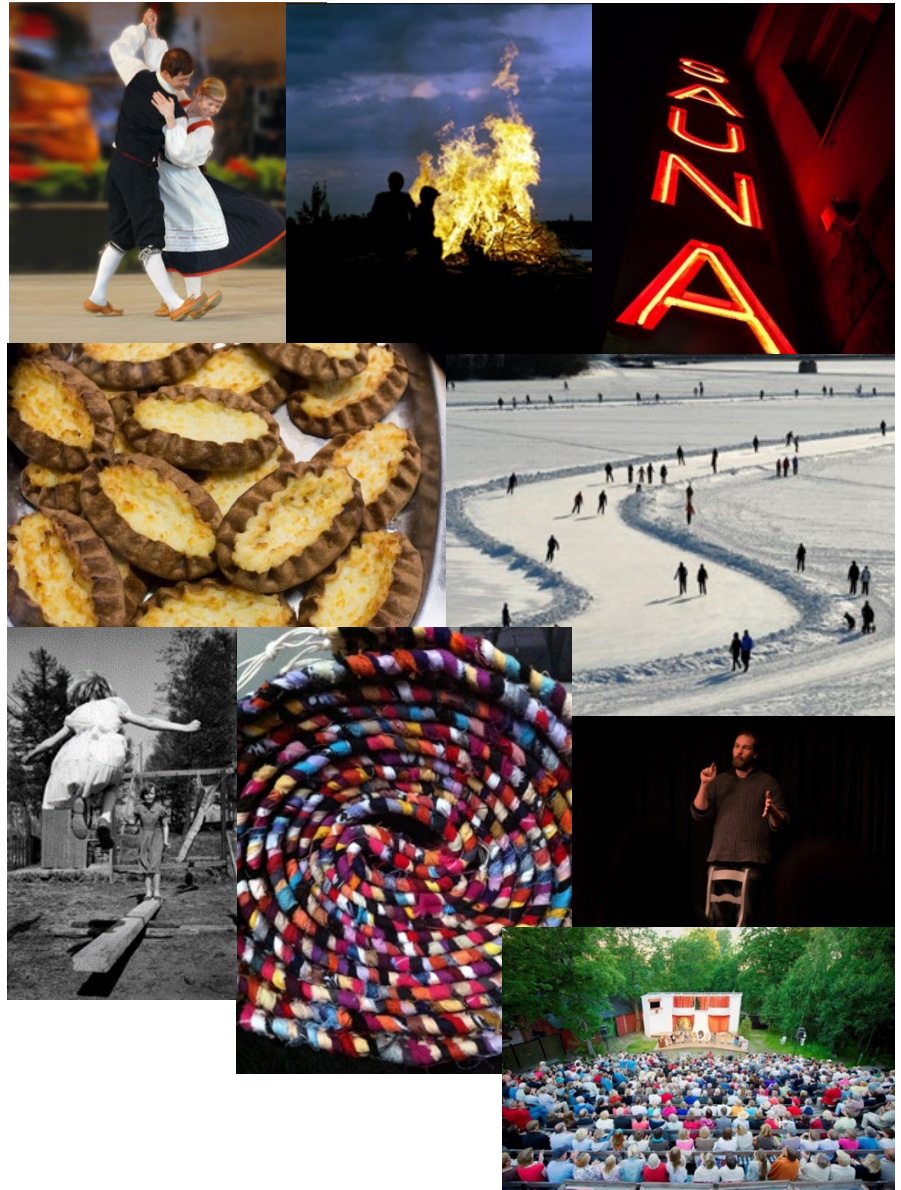
Mitä eroja perinteissä on?

Neulegraffiti. Kuva: Tommi Nummelin

e/ävä PERINTÖ

- Juhlat ja tavat
- Musiikki ja tanssi
- Esittävät taiteet
- Suullinen perinne
- Käsityötaidot
- Ruokaperinteet
- Pelit ja leikit
- Luonto ja maailmankaikkeus

Elävän perinnön wikiluetteloon kerätään esimerkkejä Suomesta

Laiahialaisuus
Karjalanpiirakkaperinne
Balladit
Talvinuottaus
Nuuttipukit
Vitsit
Mölkky
Runolaulu
Pääsiäiskokot
Laitananssit
Metallimusiikki
Keppihevost
Lavatananssit
Rotinat
Jokamiehenoikeudet
Sirkuskulttuuri
Aavetarinat
Romanilaulut
Yllättäjäiset
Pesäpallo
Polttopallo
Saunominen
Sienestys
Tango
Tervanpoltto
Lippoaminen
Umpihankihiihto
Jeppomenuetten
Lumileikit
Runebergsfirandet
Unikeonpäivä
Kyykkä
Saamelainen
Käsityöperinne
Purpuritanssi
Tivoliperinne
Kekri
Teekkarikulttuuri
Luontoharrastus
Tukkilaishkisat
Olutkulttuuri
Afrotanssi
Voimistelu
Tikkuristi
Pääsiäiskokot
Keskiteatteri
Kesäteatteri
Leipäperinne
Huovuttaminen
Kalakukko
Marjastus
Joulurauha
Praasniekat

Unescon yleissopimus aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta

- Kansainvälinen sopimus ohjaa elävän perinnön suojelua (vuodelta 2003)
- Unesco: Yhdistyneiden Kansakuntien eli YK:n kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö
- 180 valtiota mukana sopimuksessa
- Maailmanperintösopimuksen ”sisarsopimus”
- tarkoituksena edistää elävän perinnön tunnistamista, vaalimista ja suojelua

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

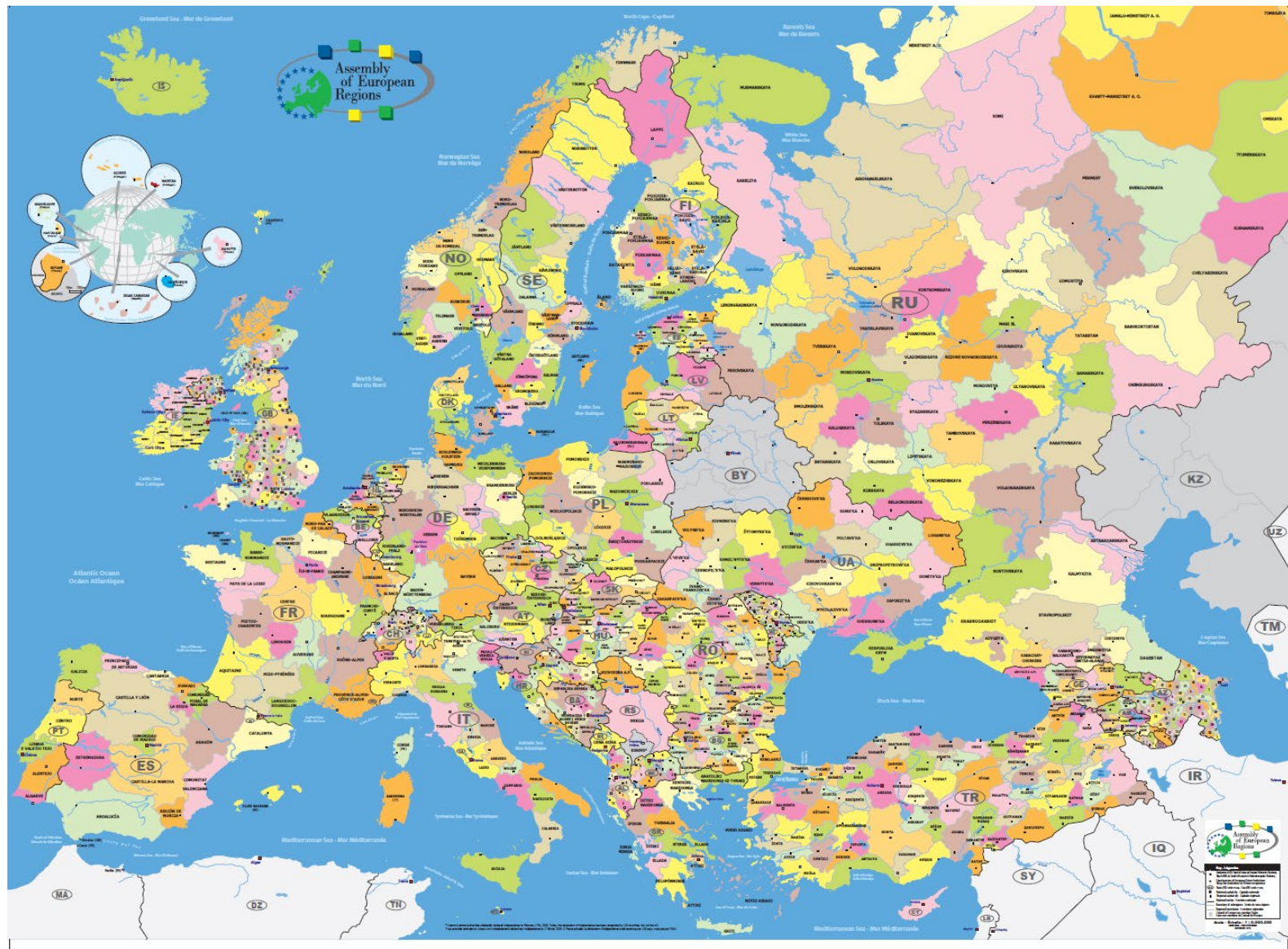
Aineeton kulttuuriperintö Euroopassa

- Melkein kaikki Euroopan maat ovat mukana aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksessa
- Kaikissa maissa elävää perintöä kartoitetaan ja sen suojelemiseksi tehdään työtä tavallisten ihmisten arjessa ja juhlassa, erilaisissa yhdistyksissä ja instituutioissa
- Kansallisiin luetteloihin kerätään esimerkkejä ihmisille tärkeistä perinteistä, niitä löytyy jo kaikista Euroopan maissa
- Maat voivat esittää ehdokkaita myös Unescon kansainvälisiin aineettoman kulttuuriperinnön luetteloihin

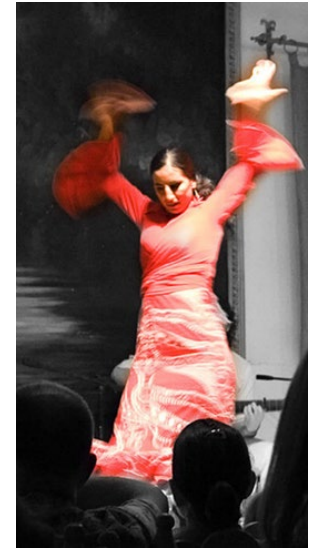
Jättiläisten ja lohikäärmeiden kulkue Belgiassa ja Ranskassa.
Kuva: Mairie de Douai/ Unesco

Alueiden Eurooppa

Kansainväliset aineettoman kulttuuriperinnön luettelot

- Kansainvälisillä luetteloilla tuodaan näkyvyyttä elävälle perinnölle
- Luetteloissa on jo yli 580 kohdetta, lista täydentyy vuosittain
- Yksi kohde maata kohden vuosittain
- Suomen kohteet ovat saunomisperinne Suomessa, kaustislainen viulunsoitto ja pohjoismainen limisaumaveneperinne.

Suomi nyt!

- Elävän perinnön wikiluettelossa 210 artikkelia 250 eri taholta viidellä kielellä
- Kansallisessa luettelossa 64 kohdetta
- Suomen kohteet Unescon luetteloissa
 - Saunaperinne Suomessa (2020)
 - Kaustislainen viulunsoitto (2021)
 - Pohjoismaiden limisaumaveneperinne (2021)
- Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää, valmistelussa mukana Museovirasto ja aineettoman kulttuuriperinnön asiantuntijaryhmä

Suojeleminen Unescon 2003 sopimuksessa

”tarkoittaa aineettoman kulttuuriperinnön **elinvoimaisuuden varmistamiseksi tehtyjä toimia**, mukaan lukien sen eri osa-alueiden *määrittäminen, tallentaminen, tutkimus, suojelu, edistäminen, vahvistaminen ja elvyttäminen* sekä niiden välittäminen etenkin virallisen koulutuksen ja epävirallisen oppimisen keinoin.”

Kuva: Maija Huttu /
Kansallismuseo

Savusaunaperinne Viron Võromaalla

- Savusaunaperinne Võromaalla on tärkeä osa ihmisten jokapäiväistä elämää
- Saunomisen lisäksi perinteeseen kuuluu saunan rakentamisen ja korjauksen taidot, vihtojen valmistaminen ja lihan savustaminen
- Perinne kuuluu erityisesti perheiden lauantain viettoon, mutta on myös osa juhlaperinteitä
- Vanhempi sukupolvi on usein vastuussa saunan lämmityksestä
- Lapset kasvavat perinteeseen pienestä pitäen

Katso video:

<https://youtu.be/3WoIQWWhifY> (9:35)

Pizzaiuolo, napolilainen pitsan valmistuksen taito

Kuva: Sebillo, 2010/ Unesco

- Perinteen juuret ovat 1500-luvulla
- Napolilaiseen pitsan valmistukseen kuuluu erilaisia vaiheita: vaivaaminen, heittely ja paistaminen puu-uunissa
- Napolissa työskentelee nykyisin n. 3000 pitsan paistomestaria, jotka opettavat taitoa eteenpäin
- Perinne siirtyy eteenpäin ravintoloissa, kodeissa ja kursseilla

Katso video:

<https://youtu.be/F4LpLfF5U34> (9:25)

Ihmistornit Espanjassa

Kuva: Carles Castro, 2007/ Unesco

- Ihmistornien tekeminen on ollut monien harrastus Espanjan Kataloniassa jo 1800-luvulta lähtien.
- Sadat ihmiset harjoittelevat tornien tekemistä viikoittain ja esiintyvät kaupunkien juhlissa
- Tornissa voi olla mukana monen sukupolven edustajia, nuorimmat kipuavat huipulle. Tornissa voi olla 6-10 kerrosta.
- Musiikki on osa esitystä ja torni rakennetaan musiikin rytmin mukaisesti
- Taidon voi oppia vain säännöllisesti yhdessä harjoittelemalla. Tietotaito siirtyy sukupolvelta toiselle.

Katso video:

<https://youtu.be/-iSHfrmGdyo> (9:53)

Urkumusiikki ja urkujen valmistuksen taito Saksassa

- Urkumusiikki on ollut merkittävä osa saksalaista perinnettä jo vuosisatojen ajan
- Urut rakennetaan käsityönä siihen tilaan, jossa niitä soitetaan.
- Tietotaito on rakentunut käsityöläisten, säveltäjien ja muusikkojen yhteistyönä vuosisatojen kuluessa. Mestarit opettavat taitoa uusille sukupolville ja sitä voi opiskella myös oppilaitoksissa.
- Urkumusiikkia soitetaan kaikkialla maailmassa osana kirkollisia menoja, konserteissa ja kulttuuritapahtumissa.
- Saksassa urkuja valmistetaan 400 työpajassa.

Kuva: Dorothea Burkhardt, 2007/ Unesco

Katso video:
<https://youtu.be/ovBBd4l65II> (9:59)
saksaksi, tekstitys englanniksi

Kesäpäivänseisauksen tulijuhlat Pyreneillä

Kuva: Miquel Gimenez/ Unesco

- Pyreneiden vuoristossa Espanjassa, Ranskassa ja Andorrassa vietetään vuosittain samana päivänä tulijuhlaa.
- Vuorille sytytetään kokkoja ja kyläläiset kantavat palavat soihdut alas kyliin
- Soihtukulkue on nuorille tärkeä perinne aikuiseksi kasvamisessa
- Juhla vahvistaa yhteen kuulumista sekä identiteetin ja jatkuvuuden tunteita
- Juhlaan kuuluu myös tanssia, musiikkia ja ruokaperinteitä

Katso video:

<https://youtu.be/PcUd9AShVyc> (10:12)

Rakkauslukot Ruotsissa ja muualla Euroopassa

- Rakkautta on kautta aikojen haluttu todistaa sormuksin, puukaiverruksin ja tatuoinnein
- Rakkauslukkoja on jo useina vuosatoina ripustettu eri puolilla maailmaa. Perinne juontaa juurensa Aasiaan.
- Perinne on yleistynyt eurooppalaisissa kaupungeissa 2000-luvulla. Lukkoja ripustetaan siltoihin symbolina ikuiselle rakkaudelle. Pari kiinnittää lukon yhdessä ja heittää avaimen virtaan. Aasiassa lukkoja on ripustettu temppeleihin ja pyhille vuorille.
- Perinne voi aiheuttaa myös ongelmia: pariisilaisesta sillasta lukot jouduttiin poistamaan, ettei silta romahtaisi.
- Lukkojen ripustaminen voidaan nähdä myös kaupunkitilan haltuun ottamisena. Tätä voi verrata esimerkiksi graffittien tekemiseen.

Kuva: Annika Sjöberg, Institutet för språk och folkminnen

Syvenny elävään perintöön!

Elävä perintö Euroopassa -tehtäväpaketin tehtävät johdattavat helposti ilmiöiden äärelle eri oppiaineiden opetuksessa.

Tehtävä	Ilmiö (EU/FI)	Oppiaine
1. Ilmiösukellus	EU	Soveltuu moneen oppiaineeseen
2. Tarinointi	EU tai FI	Esim. äidinkieli, englanti, et, historia, taide- ja taitoaineet
3. Aikajana	EU tai FI	Esim. historia, uskonto, et, äidinkieli
4. Ilmiöiden yhteisöllisyys	EU ja FI	Soveltuu moneen oppiaineeseen
5. Ilmiöiden näkökulmat	EU ja FI	Esim. äidinkieli, ruotsi, taide- ja taitoaineet

Tiedon lähteille

- Unescon aineettoman kulttuuriperinnön sivut
<https://ich.unesco.org/>
- Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luettelot
<https://ich.unesco.org/en/lists>
- Elävän perinnön wikiluettelo
<https://wiki.aineetonkulttuuriperinto.fi/>

Tervetuloa talkoisiin!

**Museovirasto
Museiverket**